



Rahapolitiikka- ja tutkimusosasto

Lauri Kajanoja

Muistio

14.10.2019

Julkinen

Asiantuntijalausunto talousvaliokunnalle. Asia: HE 146/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021

1 Kasvunäkymät

Talousarvioesitys on laadittu tilanteessa, jossa Suomen talous on elpymässä koronaviruksen aiheuttamasta äkillisestä ja syvästä taantumasta. Elpymisen jatkuminen riippuu merkittävässä määrin siitä, miten viruksen leviämisen hallinnassa onnistutaan. Nykynäkymien mukaan elpyminen jatkuu, mutta työllisyysaste ei palaudu nopeasti kriisiä edeltäneelle tasolle.

Talousarvioesityksen pohjana olevaa valtiovarainministeriön ennustetta voidaan pitää tasapainoisena ainakin talouskasvun, työllisyyden ja julkisen talouden tasapainon osalta. Ennusteen mukaan Suomen talous supistuu 4,5 % vuonna 2020 ja kasvaa 2,6 % vuonna 2021. Suomen Pankin syyskuussa 2020 julkaistun ennusteen mukaan vastaavat luvut ovat -4,7 % ja +2,7 %. Valtiovarainministeriö ennustaa työllisyysasteen olevan 71,0 % vuonna 2021, kun vastaava Suomen Pankin ennuste on 70,6 %.

2 Julkisen talouden tila ja kestävyys

Julkisen talouden alijäämä pieneni vuosina 2015–2017 suhteessa bruttokansantuotteeseen, mutta vuosina 2018 ja 2019 se syveni jälleen hieman. Koronakriisin myötä alijäämä on syventynyt jyrkästi, ja VM ennustaa alijäämän olevan 7,7 % suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2020.

Vuodelle 2021 VM:n ennuste julkisen talouden alijäämäksi on 5,0 % suhteessa bruttokansantuotteeseen. Tässä ennusteessa on huomioitu vuotta 2021 koskeva hallituksen budjettiesitys. Alijäämä ennustetaan siten pienenävän edellisestä vuodesta, mutta jäävän yhä suureksi.

Kun yrityksiä ja kotitalouksia on tarve tukea talouden heikossa vaiheessa ja terveydenhuollon resurssit on turvattava, julkisen talouden alijäämä on väistämätön. Samalla entisestään kasvava julkinen velka ja heikentynyt työllisyys tekevät entistäkin tärkeämmäksi pidemmän aikavälin näkymien huomioimisen.

Jo ennen koronavirusta julkisessa taloudessa oli kestävyysvaje, ja julkisen talouden tila heikkenee merkittävästi kriisin seurauksena. Nyt onkin entistä suurempi tarve päättää työllisyysastetta nostavista uudistuksista ja

lisäksi muista julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyttä vahvistavista toimista.

EKP:n rahapolitiikka on nyt vahvasti kasvua tukevaa. On tärkeää, että elvyttävän rahapolitiikan, kotimaisen finanssipolitiikan ja EU:n yhteisten rahoitusratkaisujen antama tuki käytetään tehokkaasti hyväksi taloutta uudistettaessa.

Valtiontalouden kehysmenettelyyn sitoutumisella on keskeinen merkitys Suomen julkisen talouden hoidon uskottavuuden kannalta. Kansainväliset kokemukset viittaavat siihen, että erilaisista finanssipolitiikan säännöistä juuri monivuotisiin menokehyksiin nojaava budjettimenettely on julkisen talouden kestävyuden kannalta hyödyllinen järjestelmä.